

ob penuriam sacerdotum, ut clerici de beneficio aliquo vel patrimonio destituti sacros Ordines reciperent, ad simplicem sponsonem alicujus, qui promitteret se necessaria ordinandis subministraturum, id est, cum simplici obligatione personali, ille autem (verba sunt *Campanil.* loco citat.), qui beneficium non retinet, neve patrimonium aut donationem, altamen ordinari potest quum penuria sacerdotum existit, si tamen, qui spondeat ei necessaria subministrare, adsit, ut Sacra Congregatio Concilii interpretata est, cujus declarationis testis est *Moder.* de resign. benefic. lib. 2. quaest. 6. n. 11.“

Resolutiones potius medias, ex quibus mens et praxis S. C. manifestus apparet, plurimas proferre praesto est. Cum enim Episcopus sanctae Crucis de la Sierris in Indiis Occidentalibus anno 1719 supplicaverit pro facultate initiandi sacris Ordinibus ejus regionis incolas, licet titulum beneficii aut patrimonii non haberent et nullum, ipsius antistitis testimonio, adesset periculum quod promoti mendicare viderentur, proposito dubio:

An Episcopo sanctae Crucis de la Sierra sit indulgendum, ut promovere valeat ad sacros Ordines in Civitate s. Laurentii della Baranca eos, quos ipse necessarios judicaverit, licet nec beneficium nec pensionem nec patrimonium obtineant?

Sacra Congregatio die 8. Julii 1719 respondit: Pro gratia, dummodo non excedat numerum duodenarium. Rursus in *Zacynthien.* et *Caphalonien.* cum Sacra Congregatio ob sacerdotum penuriam indulisset antecessori Episcopo facultatem promovendi ad sacros Ordines quatuor clericos *titulo servitii Ecclesiae* et successor Episcopus instaret pro renovatione indulti, quia praecedenter ordinatis provisum jam

fuerat de beneficiis, relata instantia per summaria precum, rescriptum fuit die 23. Julii 1749: *Pro gratia juxta formam praecedentis indulti.* Lib. 79. decret. pag. 246. Ac iterum in *Aemonien.* die 9. Julii 1757 supplicante Episcopo pro facultate ordinandi ad titulum servitii Ecclesiae Cathedralis binos clericos in ea inservientes attempta penuria sacerdotum rescriptum pariter fuit: *Pro gratia arbitrio Episcopi,* ut videre est lib. 107. decret. pag. 286.

In *Valentina* anno 1761 Episcopus postulavit renovationem indulti, quod a Summo Pontifice Benedicto XIV. ab anno 1748 obtinuerat. Cum enim amplissima dioecesis magna paroeciarum copia abundaret nec facile invenirentur cooperatores parochorum ad formam cap. 8. sess. 6. sess. 21. et cap. 18. sess. 24. Concilii Tridentini, ideo Episcopus rogavit ut sibi facultas indulgeretur initiandi sacris Ordinibus *titulo sufficientiae* digniores ex oppositoribus concurrentibus ad beneficia curata, fere omnibus in s. Theologia doctoribus, qui parati invenirentur ad partes coadjutoris hujusmodi suscipiendas et si quibus congrua deesset, eam levius foret antistiti sua pecunia largiri, quam assiduis affici angoribus ob ministrorum penuriam in promovenda animarum salute, ex audientia autem Sanctissimi diei 1. Novembris 1748 rescriptum prodit, quo „Sanctissimus benigne annuit pro facultate admittendi ad sacros Ordines et sic per consequens ad presbyteratum ad titulum sufficientiae viginti quatuor ex magis idoneis oppositoribus ad beneficia curata, attenda informatione Nuntii apostolici etc.“

Postquam vero Archiepiscopus praefinitum presbyterorum numerum vigore impetratae facultatis ordinaverit, novas obtulit preces, quibus, necessitate ur-

gente, postulabat prioris indulti renovationem ac, licet Nuntius apostolicus Hispaniarum petitis annuendum censuit, negativum tamen tulit responsum. Iterum supplicavit Archiepiscopus, maxime quod urgens necessitas Ecclesiarum parochialium et inopia sacerdotum ex praecedenti indulto Benedicti XIV. comprobata adhuc vigeret, teste ipso Nuntio apostolico, ac demum verendum non esse ajebat de mendicitate ordinandorum, quia, si reliqua omnia deessent, illorum sustentationi satis consultum remaneret ex obligatione, quae de jure imminet ordinanti ejusque successoribus alendi ordinatos sine titulo, donec aliunde provideantur juxta censuram textus in cap. *Cum secundum 16. de praebendis;* quin ratio sit de praedictio inde successoribus resultante, cum ex debito pastoralis sollicitudinis teneantur Episcopi indigentiae populi et curae animarum providere de sufficienti ministrorum numero illisque alimenta praestare de bonis Ecclesiae. Haec Archiepiscopus. Proposito autem dubio:

An sit concedendum Archiepiscopo Valentino novum indultum promovendi ad sacros, etiam presbyteratus, Ordines, clericos magis idoneos ex oppositoribus ad Curata, titulo sufficientiae ad instar praecedentis indulti concessi a sa. me. Benedicto XIV., ita ut sit recedendum in casu etc.?

Sacra Congregatio die 17. Januarii 1761 censuit: Affirmative pro viginti quatuor presbyteris, ad formam praecedentis indulti, facto verbo cum SSmo, sicuti videre est in thesauro resolutionum tom. 30. pag. 10.

Quaenam vero sit novissima hisce in casibus praxis ejusdem S. C. potissimum quoad dioeceses Regni B. . . . pandunt plura nostra praesertim ae-

tate elargita indulta penes thesaurum resolutionum inter supplices libellos relata. Quae inter sufficiat memorare indultum triginta supra unum ex alumnis Seminarii N. concessum die 4. Septembris 1837, qui quum exposuissent ipsis haud licere ad sacros promoveri ordines ob deficientiam integri tituli patrimonialis, instarentque pro opportuna dispensatione sub spe obtinendi officii ecclesiastici, ubi e seminario egrederentur, S. Congregatio attentis peculiaribus circumstantiis praesertim Ecclesiae necessitate, dummodo absit periculum quod oratores cum ordinis dedecore mendicare teneantur, pro gratia dispensationis ab integritate patrimonii sacri et habilitationis arbitrio et conscientiae Episcopi indulsit, qui curet Oratores providere antequam e seminario egrediantur de aliquo beneficio vel saltem munere ecclesiastico. Quam rescribendi normam aliis etiam in casibus servatam conspicimus et pro diversis quoque dioecesibus, ceu videre est in *Meliten.* die 27. Novembris dicti anni inter supplices libellos pariter relatum.

His positis videant EE. VV., an et quomodo sit annuendum precibus B., an sit habenda ratio illa uniformitatis, quam satis esse autumat antistes ut indultum de promovendis Clericis ad sacros Ordines sine titulo etiam extendere velit ad eos clericos qui patrimonium ecclesiasticum sibi constituere possunt, seu potius firmanda Sanctio Tridentina pro iis casibus quibus servari queat, quia, ut dicit Benedictus XIV. in tractu *de Synodo lib. 12. cap. 5. num. 14.*, ita fert Sedis apostolicae institutum et consuetudo, ut in peculiaribus quidem casibus, si graves causae ita suadeant, dispensationes a legibus generalibus aliquando concedere non recuset, ipsas tamen leges pro caeteris casibus in suo robore subsistere velit, cum Ro-

manus Pontifex sacrorum Canonum atque constitutionum a praedecessoribus suis editarum, quoad licet, custodem se ac vindicem praebat.

Videant etiam, an expediat indultum concedere de clericis promovendis perpetuo duraturum, sicuti expostulare videtur Episcopus orator, quod unquam concessum fuisse in actis Sacrae hujus Congregationis reperire non licuit; nec Episcopo Felitrano *indefinite* permittere ordinationes titulo *Mensae Cathedralis* Sacram Congregationem Episcoporum et Regularum voluisse refert *Pignatelli*, illi rescribendo ex Oraculo Papae, ut recurreret in casibus particularibus, si quando opus esset parochialium vel aliarum Ecclesiarum indigentiae occurrere, sicuti habetur apud dictum auctorem tom. 5. consult. 77. num. 43., seu potius annuendum pro facultate admittendi clericos sine titulo ad sacros Ordines, pro aliquo certe et determinato casuum numero, sicut fert Sacrae hujus Congregationis stylus et praxis.

Insuper erit sapientiae EE. VV. judicare de eo quod proponit Nuntius apostolicus B. . . in sua informatione, nempe pro negotio facilius expediendo, ne res quidquam detrimenti ex dilatione experiatur, veniam facultatis de promovendis clericis sine titulo singulis vicibus concedendae Nuntio apostolico in B. . . pro tempore residenti a SSmo Domino Nostro permitti posse arbitratur.

Agitur in secunda dubii parte utrum approbanda sit nova, quam invehendam censuit Episcopus, disciplina, qua singuli ordinandi summam ducentorum *francorum* semel solvere deberent, ut deinceps ex fructibus pecuniae cura Episcopi collocandae provideretur sustentationi clericorum, qui pro aegritudine aut debilitate munus

ecclesiasticum jam exercere nequeunt. Asserit saepe laudatus B. Antistes eam unicam occurrere viam, ut miserrimae conditioni complurium ecclesiasticorum, qui sine sufficienti vel etiam sine vero et frugifero patrimonio ad sacros Ordines assumpti non habent unde sustententur, cum jam non suppetant vires ministerii officii exercendi, sicut quotidie de Vicariis, parochorum cooperatoribus necnon de professoribus in schola publica muneri instruendae juventuti adlaborantibus accidere videtur.

Hac solummodo opportuna provisione succurri posse ait gravissimis oneribus mensae episcopalis quae clericis sine titulo ordinatis de congrua sustentatione providere tenetur; et praesumi potest saepius quod oneri impar prohibere nequit quominus afflicto non addatur afflicto et clericis aegrotantibus desit opportunum alimentum subsidium. Ad di potest insuper id quod maximi habendum est, scilicet quod viri ecclesiastici alacriori pede ministeriis sacris incumberent, nec de futura sua conditione cum anxietantibus cogitarent, nec avaritiae periculo succumbere, sicuti hodie accidere potest, amplius adducerentur, si semel per institutionem novae praepositae disciplinae de convenienti toto vitae suae tempore subsidio certiores facti essent.

Nec nova methodus quidquam difficultatis praesefere videtur, cum nec ullus forsitan Ordinandus extiterit, qui modicam summam vel ex partibus vel ex piis benefactorum largitionibus sibi procurare nequeat. Neque periculum scandali sive admirationis in ordinandis aut in illorum consanguineis exoriri posse testantur Episcopi G., T. et L., qui novae methodo sese subscribere significarunt et quod ita conficeretur commune aerarium, quo Clericis esurientibus succurratur, apertissime comprobarunt.

Contra vere propositam disciplinam perinutilem fore imo et implicatissimis difficultatibus obnoxiam ex animadversionibus caeterorum B. Antistitem deprehenditur. Cum enim in B. generatim ad majores ordines non assumantur nisi ii Clerici, quos Ecclesiae necessitas aut utilitas exposcere videatur et de quibus indubia spes est, ut statim, ac sacerdotio initiati sunt, aliquod officium consequantur, cui honesta pensio a publico aerario assignatur, hinc fit ut non nisi perraro accidere possit, ut viri ecclesiastici non habeant unde sustententur, et de eo, quod raro occurrit, legem statui non debere nec introduci novissimam disciplinam, quae praxi universae Ecclesiae valde adversatur.

Gravissima autem scandala ac admirationem in ordinandis et eorum consanguineis suboriri posse ex nova introducenda methodo asserunt plurimi ejusdem regionis antistites ceu reperitur in informatione Emmi Cardinalis Archiepiscopi M. ad Emmum Sacrae hujus Congregationis Praefectum: „Si ordinandi (ita ille) deinceps loco tituli patrimonialis aut pensionis semel solvere cogentur ducentos francos ad annuos census applicandos, facile evenire posset, ut hoc in dioecesi mea tam ordinandis quam eorum propinquis displiceret et Ecclesiae hostes inde occasionem sumerent calumniandi clerum“: et forsitan non effugere apud imperitum vulgus aliquam simoniae speciem eam summae solutionem pro acquirendo jure quodam ad sustentationem futuram, de qua ordinati, majori sane ex parte, statuto casu haud eveniente, subsidium nullum accipere deberent.

Nec satis tutum videretur hujusmodi constituendum commune aerarium, cum spes non adsit fore, ut praesidio potestatis civilis muniretur et ideo nec

difficile esset accidere, ut deperirent census ex solutionibus singulorum ordinandorum constituti: ac eo in casu qualibus oneribus obnoxiam fore mensam episcopalem et qualiter murmurationibus et querelis locus praebetur, satis praevideri potest. Nec etiam ambigendum quin administratio communis aerarii immuneris obnoxia esset difficultatibus et insuper utilium inde provenientium divisio querelis, dissidiis et accusationibus, ipso Episcopo minime excepto, viam aperire posset, sicuti in historiis accidisse legimus, antequam de divisione bonorum ac reddituum sapientissime ab Ecclesia provideretur de quo mentio est in *Verulana* divis. massae capit. Die 29. Martii 1817.

Obstat proinde etiam illa inveterata Ecclesiae universae praxis, qua, licet patrimonium sacrum confici debeat ab iis ordinandis, qui nec beneficium ecclesiasticum nec pensionem pacifice possident, ac etiam alienatio bonorum in titulum ordinationis assignatorum ipsis prorsus prohibeatur, donec beneficium congruum assecuti fuerint, attamen nec minimam bonorum patrimonialium partem ad Ecclesiam transire debere fert praxis universa, sed eorundem bonorum plenum dominium clericis omnimode habetur; et ideo distractio atque consumptio eorum arbitrio relinquitur, ex cap. I.: *de testamentis*, et cap. I.: *de success. ab intestat.* Cui profecto disciplinae minus consentanea videri posset novissima methodus qua singuli ordinandi modicam equidem sed plerisque familiis forsitan gravosam patrimonialium bonorum partem petere tenerentur, ad commune aerarium transitorum, de cujus fructibus nec ullum forsitan subsidium semel ordinati percipere deberent, cum pro non interrupta valetudine ecclesiasticis ministeriis ac muneribus sedulo incumberent.

Nec valeret exemplum e praxi ordinum religiosorum desumptum, cum aliter de ordinibus regularium, aliter vero de clericis saecularibus dispo-neret ecclesiastica disciplina. Etenim, dum regularibus omnia communia nihilque proprium statuit canonica sanctio, voluit e contra ut ecclesiasticis viris redditus certi et determinati assignarentur, quibus tanquam rebus propriis absque ulla Episcopi auctoritate uterentur, sicuti habet *Gonzales* ad cap. 3. de praebendis et dignitatibus n. 8. Hinc parochis beneficia canonicisque praebendae distinctae plerumque attributae nec quandoque probari a S. C., quod massa communis statuatur iis in Capitulis, ubi existit praebendarum distinctio, eruere licet ex *Alatrina* 15. Decembris 1826, quemadmodum contra faciliter divisionem massae communis in praebendas admitti patet ex *Firmania* 11. Julii 1801 maxime vero ex *Veruanla* super cit.

Nec prioribus saeculis extitisset plenam honorum communionem probatur ex cap.: *Dilectissimis* 12. *quaest. I.*, necnon ex Extravaganti: *Cum inter. de verb. signif.*, et insuper ex eo quod ipsis canonibus apostolorum statuatur Episcopum communitati praeesse debere et rebus communibus uti posse casu, quo indigeret, unde tacite innuitur aliquid habere potuisse in patrimonio, quod necessitatibus suis non sufficiebat, ut fere eisdem verbis deduxit *Gratianus* in cap.: *Praecipimus* §.: *Cum ergo* 12. *quaest. I.* Idem apparet ex canone: *Sint manifeste* 12. *quaest. I.*, et can.: *Illi autem*, necnon can.: *Si privatim* sicuti non *Gonzales* loco supr. citat., et licet *Gregorius*, qui creditur VIII., cap. 9. de vita et honestate clericorum rescribens Episcopis statuatur „ut facultatibus Ecclesiarum vestrarum atque proventibus et expensis etiam diligenter inspectis, certum in eis valeatis

imponere numerum clericorum et statuere, ut bona eorum veniant in communionem et in una domo vescantur etc.“, nihilominus agi in hoc textu de regularibus seu de Ecclesia canonicorum regularium jam constructa et in regularem erecta, notant *Glossa* et *Lotterius* lib. I. de re benefic. cap. 14. num. 44.

Hinc concludendum videtur constitutionem communis aerarii favore clericorum saecularium universae adversari praxi multis abhinc saeculis inveteratae et disciplinae generali clericali saecularis valde repugnare. Nec impresentiarum, ubi errores communissimi, ut ajunt, undique grassantur, opportunam esse novissimam methodum, quae quamdam communismi speciem praeseferre videri posset. Sapientissimo enim consilio factum est, ut dum Ecclesia proventus distinctos statuit, jura insimul proprietatis in clero saeculari tueretur sicque apertissime sese alienissimam profiteatur ab illis monstruosis figmentis, quae jura peculiaria evellendo totum humanum genus in miserum cathaclysmum adducere conantur.

Nec deesse juris remedia favore clerici aegrotantis vel debilitati evincitur ex ipso decretalium titulo. Clericum aegrotantem integre percipere fructus sui beneficii aperte ibi statuitur et insuper probatur ex cap.: *Praecepta* 53. *distinct.*, ex capit. I. 2. 3. 4. 5. *quaest. I. caus. 7.*, ex cap.: *Significatum* 11. de praebendis, ex cap.: *unic. de clericis non residentibus in sexto cap.*, *Grandi de suppl. neglig. praelatorum* cap. *Gonsaldus* 17. *quaest. 2.*, cap. *licet de censibus* et aliis passim. Ratio est ea quam tradit Pontifex cap. I. de clerico aegrotante, scilicet, ne addatur *flaggelatis afflictio*; alteram autem, ne si privarentur clerici suis

beneficiis, nullus de caetero qui Ecclesiae militet poterit inveniri.

Rectorem vero animarum ab officio amoveri pro aegritudine non debere, sicut in dioecesi A. ex ipsa Episcopi relatione factum esse constare videtur, sed illi dandum esse coadjutorem deducitur ex cap. 3. 4. 5. 6. eod. tit. de clerico aegrotante vel debilitato, ita ut habitus curae sit penes coadjutum, exercitium vero penes coadjutorem, sicuti totidem verbis ait *Fagnan.* ad cap. 3. eod. tit. num. 4., qui addit eum textum loqui de rectoribus Ecclesiarum et curam animarum habentibus, quorum appellatione ex proprietate vocabuli veniunt inferiores curati, cap. *final. de praebend.*, cap.: *Ex transmissa de decimis*. Et licet coadjutor vivere debeat de Ecclesiae proventibus cap.: *unic. eod. tit. in 6.*, et inde congruam portionem ab ordinario taxandam, attamen, quatenus redditus Ecclesiae non sufficiant coadjutori et rectori aegrotanti, tunc proventus primo et principaliter esse in dispositione rectoris et consequenter illius necessitati prius esse providendum ab Episcopo vel a parochianis tradit cum aliis *Fagnan.* eod. cap. 3. de clerico aegrotan. num. 12.

Nec aliter dicendum de rectoribus parochiarum ad nutum amovibilibus ipsamet dicitur aequitatis ratio; quod insuper asserendum de caeteris clericis officium aliquod exercentibus testatur laudatus *Fagnan.* in cap.: *Consultationibus* eod. tit. n. 40., ubi indiscriminatim ait quod „omnia jura clamant inhabilem ad officium exercendum, propter morbum perpetuum et incurabilem non posse ab officio seu beneficio prius habito amoveri, sed tantummodo dandum esse illi coadjutorem.“ Nec sane frequentiores evaderent casus, quos lamentatur et quibus occurrere satagit Episcopus

Orator novissima proposita methodo, nisi ecclesiastici viri, infirmitate correpti, ab officio seu munere amoveri viderentur.

Erit quocirca EE. VV. judicare utrum aliqua reprehensione dignum sit illud hodierni Antistitis B. factum, si consulta equidem apostolica Sede, sed non expectato ejusdem oraculo, novissimae methodo locum dare non dubitavit, sicuti ex ipsius Antistitis supplici libello patere videtur, ubi pontificium adprecatur iudicium „circa institutionem novae formae tituli clericali, quam ob rerum et temporum circumstantias inducere coactus sum, ne clerici sine titulo reali ad ordines sacros, ut pridem factum est, deinceps promoverentur.“ Quamvis consideratione nec indignum videtur omnia, quae a suo praedecessore instituta sunt aut a seipso recenter decreta, iudicio apostolicae Sedis plene et integre subjici, ceu ibidem apertissime profitetur.

Caeterum est equidem lugenda conditio Episcoporum illis in regionibus versantium, quum, expoliata Ecclesia a laicali potestate innumeris pene ordinationum titulis et proventibus ecclesiasticis jam media ipsis defecerint quomodo clericis patrimonio proprio destitutis vel muneri ecclesiastico imparibus providere valeant. Nec ambigendum illud fore aequitati maxime congruum si clericis ordinandis, quatenus pro injuria temporum aliter fieri nequeat, aliquis saltem titulus sustentationis assignaretur, eodem prorsus modo quo canonicis et parochis retribuitur pensio alienatis bonis subrogata, ceu in Germania in praxi esse testatur *Phillipps* auctor operis juris canonici idioma germanico nuperime evulgati tom. I. pag. 631. edit. Ratisbonen. anno 1845.

Superest ut pauca dicamus de alio